

ƏHMƏD CAVAD - 130

MƏHƏMMƏD ƏMİN RƏSULZADƏNİN liderliyi ilə qurulan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin himni – milli marşı Azərbaycan xalqının müstəqil, azad, ədalətli VƏTƏN idealının göstəricisidir, deyir ki, kimsə məni kələşdirə, iradəmi əlimdən ala bilməz, nə qədər azadamsa, o qədər güclü, xeyirli, dəyərli, bərəkətliyəm;

– Himnin sözlərinin müəllifi istiqbal şairi ƏHMƏD CAVAD, bəstəkarı dahi ÜZEYİR HACIBƏYLİDİR – Allah ikisindən də razı olsun;

– Marş janrının xarakterinə uyğun olaraq təntənəli üslubda yazılmışdır, 19 mısradır, hər söz, hər misra Azərbaycana SEVGİ üzərində qurulub;

– Milli marşımızın mətni bir neçə yere ayrılır: Azərbaycan sözü 6 dəfə təkrar olunur – sözün təsir gücünü artırır, enerjisini hiss etdirir, coşdurur, sevgini ifadə edir – sevens sevdininin adını ağına, qəlbine, iradəsinə, əməyinə yazır, əsla unutmaz, dilindən düşürməz;

– Himn sonra AZƏRBAYCANIN KİMLİYİNİ tanıdır – tanımayan, əslini, kökünü, mayasını bilməyən sevməz;

iradə, milli birlik var;

– Canımızı niyə verməli, niyə qan tökməliyik? Səni sevirik, üçrəngli: yeni Azərbaycanın müstəqil, azad, ədalətli kimliyi ilə məsud – xoşbəxt yaşaması bizim siyasi, hərbi, elmi, ədəbi, əməli fədakarlığımıza bağlıdır;

– Himn üçrəngli bayraqla məsud (xoşbəxt) yaşamaq arasında bağ qurmuşdur: Xoşbəxt yaşamağın şərti ÜÇ RƏNGİN daşdığı ideallara sədaqətdir, bağlılıqdır – bayraq düşsə, siyasi, milli, dini kimlik çöksə, azadlıq, ədalət, müstəqillik yıxılsa, kimliyimiz yox olar, anlamımızı itirərək, bayrağın düşməməsi üçün də can verməli, qan tökməliyik;

– Milli marş Azərbaycanın qəhrəman övladın (övladların) ŞANLI VƏTƏNİ olmasının şərtlərini açıqlayır: igid övladlar Vətənin inşası üçün əmək, zaman, qaynaq ayırdılar, can verdilər, qan tökdülər;

– Minlərlə can qurban oldu – möhtərəm şair çoxluq ifadə edən söz seçir, sayı-hesabı yoxdur, adı bilinməyən o qədər igid var ki! Azərbaycanın hər qarışı şəhid qanı ilə yağrılmışdır, ey Vətən övladları, onları

rəman olmayan əsgər yoxdur, Azərbaycan üçün şəhid olan hər əsgər qəhrəmandır, əzizdir, dəyərlidir. Marşın bu bəndi deyir ki, müstəqil Azərbaycanın, azad yaşamağın, ədalətli cəmiyyət qurmağın bədeli ağırdır, bədel ödəyənləri unutma, bədel ödəməyə hazır ol;

– Sonra milli marşın DUA bölməsi gəlir, məqsəd açıqlanır, minlərlə can niyə qurban oldu, sinən hər bəbə niyə meydan oldu, əsgər niyə hüququndan keçdi, niyə qəhrəman oldu suallarına cavab verilir: SƏN OLASAN GÜLÜSTAN – GÜL BAĞÇASI – müstəqillik, azadlıq, ədalət, mərhəmət, rifah varsa, Vətən gülüstandır;

– Sənə hər an can qurban- burada “hər an” ifadəsi çox önəmlidir, Azərbaycan o qədər dəyərli ölkədir ki, hər an sayıq olmalı, çalışmalı, birçə an da gözümüzü üstündən çəkməməli, qormalıyıq - Azərbaycan hər an sayıqlıq tələb edən ölkədir, körpüdür, körpüdən dost da keçər, düşmən də, güclü, sayıq olmalıyıq ki, körpü yıxılmasın;

– Sənə min bir – ifadəsi mümkün olmayacaq sayda/dərəcədə məhəbbət sinəmdə - qəlbimdə məkən tutmuş, heç vaxt çıxmıyacaq biçimdə yerləşmişdir, Vətən məhəbbətinin qəlbimi tərk etməsi imkansızdır, sənənin gülüstan – hüzur, barış məkəni olmağını təmin edəcək, qoruyacaq qədər məhəbbət

AZƏRBAYCAN HİMNİNİN MƏTNİNİN ŞƏRHİ

– “Ey” çağırış nidasına yer verir – sevens sevdini çağırır, bir ehtiyacın varmı, həmişə hazırım deyər, özü də adı ilə çağırır, sənənlə qürur duyuram, adın çəkildə özümü güclü hiss edirəm, içim hüzurlə, gözüm yaşla dolur mesajı verir;

– Sevgi təyinsiz olmaz, himn deyir ki, bura VƏTƏN olan Azərbaycandır, sınıırı, hüququ, ideali var, bu mübarək yerdə müstəqillik, azadlıq, ədalət, mərhəmət, rifah ölçülərinin birləşdiyi millət yaşayır;

– Yənə içində sevgi daşıyan təyin gəlir – qəhrəman övladın vətəni olan Azərbaycandır – torpaq parçasının VƏTƏN olması canını, ağılı, elmini, iradəsini, gücünü, əməyini, sözünü əsirgəməyənlərin varlığına bağlıdır.

Qəhrəmanlıq və qəhrəmanlar olmasa, torpaq VƏTƏN OLMAZ. VƏTƏNİ Vətən edən, yaşadan, irəliyə daşıyan ağıla bağlı CƏSARƏTDİR;

– Yənə sevgi dolu təyin gəlir – ŞANLI VƏTƏNDİR – insanları, suyu, havası, torpağı barlı-bərəkətli, o qədər zəngin, o dərəcədə gözəldir ki, dünyada tanınır, adı, şanı, qədim tarixi, böyük mədəniyyəti, güclü dili, mübarək dini, igid övladları var;

– Sonra milli marşın VƏTƏNƏ SƏDAQƏT, ey Azərbaycan, əmrinə hazırıq bölməsi gəlir: SƏNDƏN ÖTRÜ – bir başqası üçün deyil, ancaq, bir tək, birçə səndən ötrü can verməyə – sevens sevdini vəfali olar, canını verər, həm də seve-seve qurban eder;

– CÜMLƏ HAZIRIZ – hamımız, istisnaya yer yoxdur, artıq milli, dini kimliyimiz var, mən deyil, bizik, birik, qardaş, qardaş, ümmətlik;

– SƏNDƏN ÖTRÜ – ifadəsi təkrar gəlir, deyir ki, ey Azərbaycan, səni o qədər sevirik ki, gözümüz bir başqasını görməz, sevimizin iki dəlili var: ən qiymətli olanı – canımızı verərək, bir də qan tökərək – sənə göz dikənlərlə savaşıraq, canlarını alaraq;

– Can verməyə də, qan tökməyə də HAMIMIZ HAZIRIQ. QADIRIK – bu, sadəcə söz deyil, arxasında hərbi güc, sarsılmaz

unutmayın, unutsanız, Azərbaycanın müstəqil, azad yaşamaq haqqı əldən gedər;

– “Can” sözü – insanın ən dəyərli varlığını ifadə edir, içində sevgi olan bədən can olur, maddi olan mənəvi olana çevrilir, canı,

bətim var;

– Milli marşın son bölməsi AND - söz verməkdir: Vətənin namusu var deyir, Azərbaycanın namusu insanların haqq və hüquqlarıdır, müstəqillik, azadlıq, ədalət, mərhəmət, ərazi bütövlüyü, elm, iqtisadiyyat, siyasət, mədəniyyətdir. Namus qorunmağa – hifz edilməyə möhtacdır. Marş Vətənin bayrağı var deyir, o, kimliyi təmsil edir, yüksəldilməlidir, dalgalanan bayraq azad kimliyin simvoludur;

– Marş “cümlə gəncləri” – bütün gəncləri önə çıxarır, sevgili ƏHMƏD CAVAD əsgəri, gəncləri ayrıca vurğulayır, deyir ki, Azərbaycanın namusunu qorumaq, bayrağını ucaltmaq üçün bütün gənclər müştəqdir - aşıqdırlar, aşıqlıq fədakarlıqdır, Vətən şüuru olan, iradəli, elmi, çalışqan, əzmlü, cəsur gənclər, əsgərlər varsa, Vətən meğlub olmaz;

– Möhtərəm ƏHMƏD CAVAD “şanlı Vətən” deyir, bu ifadəni iki dəfə təkrar edir, o Vətənin Azərbaycan olduğunu göstərir, onu üreyi Vətən sevgisi ilə dolu gənclərə, cəsur əsgərlərə, bütün xalqa əmanət edir, ruhlandırır, cəsarət, güc verir, böyük milli hədəf göstərir – Allahın əmanəti olan Azərbaycanı qoruyun;

– Azərbaycanın milli marşı bu anlayışlar üzərində qurulmuşdur: AZƏRBAYCAN, VƏTƏN, BAYRAQ, SƏDAQƏT, CƏSARƏT, ŞƏHİDLİK, SEVGİ, FƏDAKARLIQ, DUA, AND, ƏMANƏT;

BİR KƏRƏ YÜKSƏLƏN BAYRAQ BİR DAHA ENMƏSİN!
MİLLİ MARŞIMIZ DƏYİŞMƏSİN,
DİLLƏRDƏ DASTAN OLSUN, AZƏRBAYCAN XALQINA ÜMİD, CƏSARƏT, QÜRUR VERSİN, COŞDURSUN!
MƏHƏMMƏD ƏMİN RƏSULZA-DƏYƏ,
ƏHMƏD CAVADA, ÜZEYİR HACIBƏYLİYƏ, BÜTÜN ŞƏHİDLƏRƏ, MÜSTƏQİL, AZAD, ƏDALƏTLİ AZƏRBAYCAN UĞRUNDAN MÜBARİZƏ APARAN HƏR KƏSƏ SALAM OLSUN!

AMİN!

Siracəddin Hacı

